

Från misstanke till åtgärd – resurseffektiva åtgärder för granskning och kontroll av offentliga medel

Rundabordssamtal arrangerat av FAR i Almedalen 27 juni 2025

Rundabordssamtalet samlade sju deltagare från FAR och branschen, Bolagsverket, Företagarna och Sveriges kommuner och regioner. Samtalet fokuserade på förslag 5 och 6 i FAR:s rapport 11 åtgärder mot ekonomisk brottslighet: **Utöka kontrollen av verksamheter som mottar offentliga medel** och **Höj kraven för att erhålla statliga bidrag och delta i offentlig upphandling**.

Rundabordssamtalet var en uppföljning på det rundabordssamtal som arrangerades av FAR tillsammans med Bolagsverket under Almedalsveckan 2024.

Frågeställningar:

- Hur definierar vi villkor och kriterier för att aktörer ska få ta emot offentliga medel och delta i upphandlingar?
- Hur balanserar vi ökade kontroller med rimliga kostnader för granskade verksamheter eller myndigheter?
- Vad är nästa steg för att bekämpa ekonomisk brottslighet och hur kan vi hålla jämna steg med nya metoder?

Centrala insikter från diskussionen

1. **Samspel:** En effektiv kontroll kräver samspel mellan alla involverade parter. Såväl den offentliga utbetalaren som lagstiftaren, revisorn som granskar och den som tar emot medlen har ett ansvar. Det handlar bland annat om att kunna genomföra effektiva bakgrundskontroller, att regelverken är tydliga och att det finns en effektiv uppföljning av efterlevnaden av avtal.
2. **Informationsdelning:** I samband med upphandlingar gäller det att nyttja de möjligheter som finns i LOU vid val och bortval av anbudsgivare. Samverkan mellan myndigheter kring informationsdelning inklusive hantering av sekretessbelagd information ökar och det finns planer på att utveckla en e-tjänst som ska göra det lättare för upphandlande myndigheter att ta del av relevant information. Detta kommer innebära att fler upphandlare och bidragsgivare kan ta del av information i ett tidigt skede.
3. **Tydliga kriterier:** Inom civilsamhället utgör olika former av bidrag från myndigheter, kommuner och regioner en viktig del. I många fall krävs någon form av granskning eller

yttrande från bidragsmottagarens revisor. Revisorsinspektionen har i en tematillsyn konstaterat att det finns ett behov av standardisering av kriterier, villkor och granskning.

4. **Verktyg:** Det finns utmaningar med de verktyg som olika aktörer har i dag. Revision har sin del i brottsbekämpningen och kan utgöra en viktig del i att minska brottsligheten. Kommuner och regioner kan och får inte dela information eller anmäla vissa brott och därför saknas det samlad statistik kring upphandlingar som företag kan ta del av.
5. **Ändrade förutsättningar:** Historiskt har sanningsförsäkringen fungerat i ett samhälle byggt på ömsesidig tillit. Så är det inte längre och det behöver vi ta till oss. Samtidigt kan ökade kontroller leda till en ökning av hot mot enskilda personer och otillbörlig påverkan.

FAR:s reflektioner

- **Alla parter bidrar:** För att minska brottsligheten i bolagssfären behöver alla involverade parter bidra utifrån sina förutsättningar och med de verktyg som man förfogar över. FAR:s medlemmar kan med sin kompetens bidra till att skapa förutsättningar för ett sunt näringsliv.
- **Tydliga kriterier för offentliga bidrag:** För att granskningen av bidrag ska bli effektiv behövs det tydliga kriterier och villkor. Här instämmer FAR i Revisorsinspektionens tematillsyn om att statsförvaltningen behöver påbörja ett arbete med att ta fram gemensamma ramverk för redovisning, rapportering och granskning av statliga bidrag. FAR medverkar gärna i det arbetet.
- **Lätt att göra rätt.** Åtgärder för att motverka brott och oegentligheter med offentliga medel bör utformas så att de är effektiva och uppfyller sitt syfte. Samtidigt är det viktigt att företag och organisationer som sköter sig och gör rätt inte drabbas av en orimlig arbetsbörda.
- **Hot och otillbörlig påverkan:** FAR kommer under hösten att genomföra en enkätundersökning för att ta reda på om FAR:s medlemmar utsätts för någon form av hot i sin yrkesutövning. Kunskap om förekomsten av hot och otillbörlig påverkan är viktig i samtalet med FAR:s medlemmar och för att kunna utveckla och anpassa verktygen för att förebygga brott.

Karin Apelman,
generalsekreterare och vd FAR